

Kjendsgjæringer, ogsaa vil støtte dette lille Lovforslag. Forslagsstillerne have holdt sig til den næbsteaaende Lov, fordi man ikke vil lægge nogen Hindring i Veien for i det Mindste at naae den høiere Grændse. Blandt flere Ting, som man kunde rette, skal jeg nævne en, skjøndt jeg erkjender, at hvis den skulde have til Følge, at der enten nedsettes Udvalg eller lægges Sagen Hindringer i Veien, er det bedre slet ikke at medtage den, og det er derfor, man har udeladt den. Der findes en Bestemmelse i Loven af 20de Juni 1850 § 2 Extra b., der lyder paa, at Bestyrelsen retsmyndig kan forene sig med Foreningens Interessenter eller Debitorer om, at disse i de til Foreningen udstedte Panteobligationer indbrømme Bestyrelsen Ret til, naar de ikke opfylde deres kontraktmæssige Forpligtelser, ved Fogden at gjøre Udlæg i den til Pant stillede Eiendom med Tilbehør og derefter at lade samme bortfælge ved offentlig Auktion osv. Denne Bestemmelse var udeladt i Loven af 28de Mai 1880, idet man troede at kunne hjælpe sig med den almindelige Bestemmelse, som findes i Loven af 25de Marts 1873. Denne Bestemmelse giver nemlig vel Lov til, at man uden Lovmaal og Dom kan skride ind, men dog skal den Paagjældende have et Varsel af 3 Dage, forsaavidt som han opholder sig paa Eiendommen, altsaa et Slags Varsel om, at han i det Tilfælde skal se at bortføre, hvad han kan; dette giver i hvert Fald Varslet Anledning til. Men dernæst giver denne Paragraf heller ikke Lov til at skride ind uden videre strax, dersom det skal ske paa Grund af en Forringelse af Eiendommen, men kun dersom det sker, fordi den Paagjældende s. G. refterer med Rentier. Vi have nemlig haft et ganske enkelt Tilfælde, hvor den vedkommende Kreditforening har villet skride ind, men hvor den ikke kunde skride ind, thi s. G. paa Grund af Bortføring af Jaar eller paa Grund af Bortfalg af Kreaturer kan der ikke skrives ind uden efter Lovmaal og Dom. Det er en Feil, og dersom det ikke skulde forvolde nogen Vanffelighed at faae rettet denne Feil, vilde jeg ønske, at det maatte ske. Videre skal jeg ikke udtale mig, men iøvrigt blot anbefale Lovforslaget til det høie Things og den høitværdige Ministers Belvillie.

Indenrigsministeren (Skeel): Det er ganske vist et forstandigt Hensyn, som de ærede Forslagsstillere have taget, naar de have begrændset Lovforslaget til den Form, hvori det er her fremsat. Jeg tror ikke, det er værdt at prøve sig videre frem. De Herrer ville jo vide, at der var forskjellige Vanffeligheder ved at faae Lovforslaget bragt tilveie i sin Tid. Blandt de Betænkkeligheder, som man havde ved Lovforslaget, var den væsentligste den, at det var et nyt Princip, som derved blev indført, nemlig at anvende Statskassens Midler til Fordel for en enkelt Stand i

Samfundet, og dernæst havde man Betænkkelighed ved at paadrage Statskassen en Forpligtelse, hvis Omfang man ikke forud kunde bestemme, idet man ikke vidste, hvorvidt Sikkerheden for den Kaution, som Staten gav for 4 pCt. af Laanet, var tilstrækkelig. Under Behandlingen af Sagen kom man imidlertid til Erkjendelse af, at det, som man her gjorde, var mere end at bringe en enkelt Stand en Hjælp, og at Loven, naar den blev gennemført, vilde komme til at virke udover sin egentlige snævre direkte Grændse, idet det maatte anses for at være til hele Samfundets og Statens Vel, at Husmændene kom ind under bedre Raar, saa at de kunde drive deres Jord paa en hensigtsmæssigere og bedre Maade. Man kom ogsaa til den Erkjendelse ved at se næriere paa Sagen, at Faren for, at Statskassen skulde lide Tab, ikke var meget betydelig. Jeg tror, at det ikke saa meget var Frygten for, at saadanne Tab skulde fremkomme, som Frygten for at give et Præcedens, som maasse kunde drage mindre heldige Følger efter sig, der gjorde, at en ikke lille Del af Representationen modsatte sig Gjenmørelsen deraf. Dette bevirkede, at de, som tilstræbte Lovens Gjennemførelse som en Foranstaltning, hvoraf man kunde vente sig et godt Resultat for den uformuende Del af Landbostanden, havde ikke saa Vanffeligheder at overvinde og maatte begrændse sig til det mindst Mulige. I den Hensigt var det da først Tanken at sætte Grændsen for Laan endnu lavere, end den blev sat. Det var først under Behandlingen af Lovforslaget, at man kom til Erkjendelse af, at naar Loven skulde have nogen Betydning, og naar dens Virkning skulde have nogen Udstrækning, saa maatte man gaa noget høiere med Hensyn til det Beløb, derattes som Grændse for Værdien af de Eiendomme, hvori Laan kunde ydes. Oprindeligt blev det jo fastholdt, at det vilde være det Rigtige, om denne Kreditkasse kun fik sit Virksomhedsomraade paa det Terrain, hvorhen de bestaaende Kreditkasser ikke naaede, men derved vilde Begrændsningen jo være bleven endnu snævrere, end den var foreslaet, og end den senere blev. Man kom desuden til den Erkjendelse, at det ikke blot var den manglende Udgang til at kunne faae Laan, men ogsaa de forholdsvis store Vanffeligheder, som vare forbundne med at kunne komme til at faae Laan i de bestaaende Kreditkasser og Kreditforeninger, der lagde Hindringer i Veien for, at Husmandstanden kunde komme til at nyde Godt deraf. Det var Hensynet til, at de, som boede paa Landet, undertiden vare meget langt borte fra de Institutter, som de skulde henvende sig til, og saaledes havde Vanffelighed ved at komme til dem, samt Hensynet til, at de paa Grund af Afkendskab med saadanne Forhold i Almindelighed vare nødt til at benytte sig af Kommissionærer og Prokuratorer, hvorved Laanene bleve forbyrede, ligesom jo ogsaa Taxationsforretningerne vare be-